

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGY-
LET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendező tagdíja évi 100 lel, kispapok és tisztviselők részére 50 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfügglő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BALINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 250 lel Negyed évre 75 lel
Fél évre 125 lel Egyes szám 5 lel

Az okleveles gazdák találkozájára.

Amikor e sorok a gépben járnak az Erdélyben maradt okleveles gazdák kocikkal, vónattal érkeznek Kolozsvárra találkozóra és hosszú idők múltán egymásra találva emlegetik a rég mult szép időket, öreg tanáraikat, távollevő kollégáikat, gazdászok élményeiket és keresik egymás arcán a mindennapi élet küzdelmei által huzott barázdákat, mert bizony mióta az iskola falait elhagyták sokszor érezhették, mintha a traktor ekevasa hasítana elevenükbe. Ki a birtokát, ki az állását veszítette a földreform kapcsán és nagy családdal az utcára kerülve, sokan kényszerültek otthagyni az ekeszarvát, hogy más pályán keressék meg kenyerüket. De a mozgalmas időkben sokan ki is dönttek az erdélyi barázdákból, elesetek a háboruban, elhunytak, repatriáltak és így a ma egybeseregülő „véngazdászok” egy ritka vetésű buzatábla képét fogják emlékezetünkbe idézni. De ennek a ritka vetésnek minden egyes tövét sűrű viharok és nagy elemi csapások verték és edzették az életre. Miként a ritka vetés több tápanyaghoz juthat a talajban, több napsugarat absorbeálhat és jobb termést hozhat, a diplomás gazdák megritkult sorai előtt is tágabb tér nyílt tudásuk érvényesítésére a köz javára való gyümölcsöztetésére. De megnagyobodott az űr is, amelynek betöltésére ők a hivatottak.

Az erdélyi magyar mezőgazdasági szakoktatás kuforrása a magyar nyelvű szakiskolák bezárásával kiapadt. Azok életfonalát az impérium változás elvágta. A magyar nép fiai kiszorultak a nyelvismeret hiánya miatt a szakiskolákból. Az itt élő gazdák vannak ezért hivatva a mezőgazdasági tudományok terén a tudás fáját ápolni, a népet oktatni, részükre példát adni, hogyan kell a mivélésük alatt meghagyott kis területekről nagyobb terméseket több értéket előteremteni, az ő feladatuk a falvakban a termelési tényezőket és eszközöket, üzemeket úgy átcsoportosítani, ahogy azt a változott viszonyok a földmivelő nép érdekében megkívánják, akár a gazdákörök, akár a szövetkezetek segítségével, szükség szerint az üzemek kereskedelmi jellegűvé való formálása által is.

Soha ilyen nehéz feladatok nem hárultak okleveles gazdákra, mint napjainkban, amikor vállalkon egy aranyhídat tartanak, amelyen át kell, hogy vezessék az új gazdagenerációt a tudatlanságból a mezőgazdasági tudományok berkeibe. Midaddig pillérei kell maradjanak e hidnak, míg kormányunk belátja, hogy a magyar kispapok százait nem hagyhatjuk a tudatlanság sötétjében, vagy amíg a magunk erejéből állíthatunk fel olyan szakiskolát, amelyben népünket foglalkozási ágának okszerű folytatására taníthatjuk.

A ma Erdélyben élő okleveles gazdák demokratikus érzelmeire és gondolkodására számít az E. G. E. alapszabályainak jóváhagyása nyomán beindítandó szervezkedési mozgalomban. A mi erősségünk a mi népünk. Népünket gazdákörökben kell tömörítenünk, hogy ezek útján megélhetésünk biztosíthatása érdekében a siker reményével vehessük fel a küzdelmet. E téren is a szellemi vezetés elsősorban az okleveles gazdákra hárul.

De reájuk hárul a többtermelésre való példaadás kötelezettsége is, mellyel a közéletmezési viszonyok könnyítése mellett, a termelők anyagi jólétét és teherbíró képességét is fokozzák.

Örömmel üdvözljük a találkozóra érkező gazdaközönséget azon kívánságunk kifejezése mellett, hogy még számos találkozóra gyűljenek össze és azokon az eddigieknél is kedvezőbb emlékekkel találkozzanak és eredményes munkásságról számolhassanak be. —k.—t.

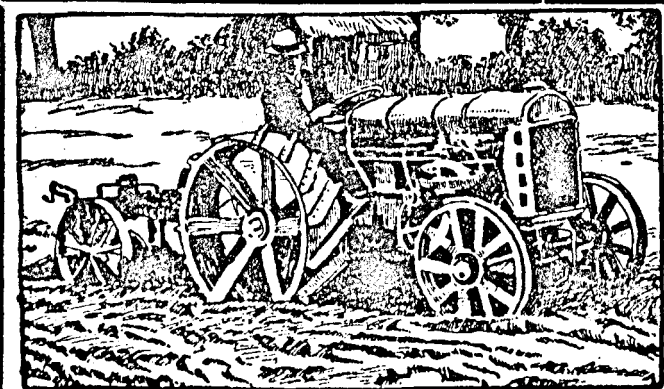
A gabonafélék nemesítése.

Irta: Réthy László.

A gabonafélék nemesítésénél — mint minden más nemesítő munkálatnál — bizonyos előnyös tulajdonságok kifejlesztésére és emelésére törekszünk. A gabonaféléknél elsősorban a maghozam nagysága és minősége, másodsorban — legalább egyes esetekben — a szalmahozam is, fontos szerepet játszik. Az eljárás, amelyet a tenyésztésnél e cél elérésére követnünk kell, kétféle lehet és pedig vagy azokat a növényegyedeket választjuk ki, amelyek előnyös tulajdonsá-

gaiknál fogva a többiek közül kiválnak, vagy a csekély különbségektől eltekintve, csak azokat a növényeket vesszük figyelembe, amelyek a többiektől feltűnően különböznek. Az utóbbiak — ha csak nem véletlen kereszteződések termékei, vagy eltérésük az előnyös táplálkozási viszonyok következtében jött létre — de Vries mutációhoz tartoznak. Ez utóbbiak felhasználása már csak azért is igen értékes, mert általuk gyorsabban érünk célhoz, mint a rendszerint csak kevés kiváló anyag kiválasztásával. Míg azonban ezt a kiválasztást évről évre mindig eszközölhejük, addig a mutációk felhasználása a véletlentől függ, mert ezek igen ritkán adnak nekünk értékes formákat.

A mutációk felhasználásánál elsősorban azon morfológiai újképződések fellépésére figyeltek, melyek a vetések átvizsgálásánál szembetűntek. Azonban az ilyen ujonnan fellépő külső tulajdonságokból lehet mindig a növény tulajdonképeni haszonértékekre következtetni. Ezért szükséges, hogy az ilyen új formák értékét megvizsgáljuk. Az ilyen vizsgálatok folyamán gyakran az tűnt ki, hogy az egy álladékban talált formák közül nem mindenik mutatott fel tényleg valami újat, hanem azok nagyrésze kereszteződések útján jött létre, vagy az álladék kevertségére vezethető vissza. Sok ilyen új forma a további vizsgálat folyamán csekély értékűnek is bizonyult, mert a kívánt előnyökkel nem rendelkezett fokozottabb mértékben, mint a régi fajta. Hogy tehát a hasznos tulajdonságaiban szabályszerűen fellépő kis variációk mellett egy esetleg fellépő nagyobb variációt vagy mutációt is felfedezhessünk, ehhez a rendszeres kiválasztás éppoly szükséges és hasznos, mintha csak a kis variációkat használnánk fel erre a célra, t. i. az előnyök fokozatos emelésére. Ha az elitanyag legfontosabb tulajdonságait rendszeresen megvizsgáljuk, akkor az azok közül kimagasló példányok rögtön szembetűnnek. Ugyiszintén ha egy nagyobb álladékban, amelyben különben az egyes növényeket nem vizsgáljuk meg, egy mutációt fedezünk fel, mely külső tulajdonságaiban elűt a többitől, még akkor is szükséges lesz ennél a növénynél a hasznos tulajdonságok

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

3731 gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ
cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám.

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított
árakon részletfizetésre szerezheti be gépszükségletét.

„Gazdák” Általános biztosító
Részv. - Társaság

Székhely: Arad. Filialtelepek: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselet: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszeben. Elfogad tűz, jég, élet, állat, betöréses lopás, baleset, szavatossági, szállítmány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítást ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviselet és egyesületünk titkári hivatala.

rendszeres megvizsgálása, hogy azt kellőleg megítélhessük. Az alábbiakban ezen vizsgálatnak egy bizonyos rendszerét ismertetjük.

A gabonafélék megvizsgálásánál a következő pontokat kell figyelembe venni:

1. bokrosodás, 2. szárhosszúság, 3. az internodiumok hosszúsága, 4. szalmaszilárdóság, 5. kalászkák száma, 6. kalászorsó hosszúsága, 7. az orsó ízeinek közepes hosszúsága, 8. a kalász súlya, 9. a magvak száma és súlya, 10. a kalász alakja, 11. a magvak vegyi összetétele.

1. A bokrosodás.

A bokrosodási képesség értékét illetően a nemesítők hosszú ideig nem voltak tisztában azzal, hogy az erős bokrosodás előnynek tekinthető-e vagy nem? Vagy a gyenge bokrosodás az előnyös, mint ahogy az egyes buzaajtáknál pl. a squarehead buzánál észlelhető? Ma az az álláspont az uralkodó, hogy nem az erős vagy gyenge bokrosodás az előnyös, hanem az egyenletes bokrosodás a fontos. A legjobb hozamot t. i. akkor érjük el, ha vetéseinkben nem túl sok a szélsőségesen jó sem a sok rossz egyed, hanem ha azok mind megközelítőleg hasonlók egymáshoz. — A bokrosodás egyenletessége a legjobban felismerhető a szárhosszúságon.

2. A szár hosszúsága.

Az egyes szárok hosszúságának megmérése és pedig a gyökértől a kalász aljáig igen fontos. A talaj felett esetleg előforduló gyökerek figyelembe nem veendő, hanem a szár a gyökértől számítandó. Egy növényenél az egyes szárok hosszúságai között a különbségek lehetőleg csekélyek legyenek. Az imperial árpánál két növénynek szárhosszúsága pl. a következő volt:

I. 1.	111,1	II. 1.	116,0
2.	109,8	2.	113,2
3.	105,6	3.	111,6
4.	100,8	4.	108,7
5.	99,9	5.	95,1
6.	98,7	6.	62,0
7.	98,3		

Ez esetben az I. növénynek igen egyenletes bokrosodása volt, ellenben a II. iknak bokrosodása nagyon egyenlőtlen.

3. Az internodiumok hossza.

Novacki megállapította, hogy az internodiumok hossza egy bizonyos arányban van egymással, t. i. hogy az első és harmadik internodium hosszának átlaga a második internodium hosszát adja és így tovább, tehát egy internodium hossza egyenlő a két vele szomszédos internodium hosszának átlagával. A szár ezért akkor lenne a legjobban alakulási, ha az egyes internodiumok hossza a következőképpen fejlődne ki:

I. internodium	II.	III.	IV.	V.
5	12	19	26	33

Itt a IV. ik internodium hosszúsága a III. ik és V. ik átlagával, a II. internodium hosszúsága az I. és III. ik átlagával egyezik. A felső szárrészeknek rövidebbé e törvény szerint azt mutatja, hogy a szár növevése, fejlettsége nem tökéletes ami azután maga után vonja azt, hogy a magvak kifejlődése is visszamarad. Másrészt Liebscher bebizonyította, hogy a felső internodiumoknak ezen arány szerinti túl nagy hosszúsága előnyös és hogy éppen a maghozami fajláknál a felső szárrészek relative túl hosszúak, az alsók pedig rövidek. — A kiválasztásnál az internodiumok hosszának megállapítása már csak azért is igen fontos, mert ebből a növény normális fejlettségére következtethetünk.

4. Szalmaszilárdóság.

A megdülés elleni képesség megállapítására — amely igen nagy fontosságú —, különböző eljárások vannak. A szár vastagságának és súlyának megállapítása a gyakorlati nemesítésnél csekély értékű, mert egyrészt ezt a két adatot pontosan megállapítani nem lehet, másrészt pedig a szár ellenállóképességére biztos támpontot nem adnak. Elvben a szár szilárdóságát egy törési próbával állapíthatjuk meg és pedig

legjobban a Krausz-féle műszerrel. Ha ezen megállapítás a szár sérülése folytán nem volna keresztülvihető, akkor közvetett ismertetőjeleket kell segítségül venni. E tekintetben a kalász alakja különösen fontos.

A kalászorsó hosszának, a kalászkák számának és az orsóízek közepes hosszának megállapításánál mindenek előtt az orsó hosszúságát mérjük meg, ezután következik a kalászorsó cikkeinek száma. E két nyert számból kapjuk meg a kalászorsó ízeinek közepes hosszát és ez az összehasonlítás gyakorlati szempontból célszerűbb is, mint a 10 cm. kalászorsóhosszra való átszámítás. Az orsóízek rövidebbé általában az egész növény zömökebb alkatát vonja maga után, amit a száron kevésbé jól ismerhetünk fel. Ezzel a szár erőssége és tartóssága is együtt jár. Az orsóízek hosszúságát fel lehet használni továbbá a gabonafélék különböző típusainak megkülönböztetésére is. Az orsóízek átlagos hossza pl. a mutans árpánál 3,5 mm. az erectumnál 2,5 mm. és a zeocritonnál 2,0 mm. — A maghozam megítélésére a következő megállapítások szükségesek: A kalászsúly, magvak száma, magvak súlya, ez utóbbiak összesen tehát az összmagsúly és egy magnak a súlya. — A kalászsúly pontos megállapítását sokszor káros véletlenek befolyásolják, mint pl. toklászos fajláknál ezek letörése, a polyvák sérülése, magvak kihullása stb. stb. Mindazonáltal célszerű lesz a kalászsúlyt megállapítani, mert ezzel az adattal bizonyos mértékig ellenőrizhetjük a többi nyert adatot. — Nagyobb fontosságú ellenben a magvak számának, úgyszintén a kalászkák számának megállapítása. Természetes, hogy a kiválasztásra kiszemelt növényekre és kalászokra nagyon kell vigyázni, nehogy a magvak kihulljanak és hogy a vizsgálat idején tényleg annyi magot találjunk, mint amennyi képződött. — A kalász magvainak összsúlya adja a kalász tulajdonképpeni hozamát és ezért itt is ügyelni kell az esetleges sérülésekre, hiányokra. — Az egyes magvak súlya minden egyes magnak átlagos kifejlődését fejezi ki, ami a következő generációra nézve döntő befolyású. Ez a szám azért fontos, mert ettől függ sok tekintetben a magvak haszonértéke, így pl. az árpa használhatósága a malátaakészítésnél, a buza liszthozama stb. stb. Az egyes magvak súlyát minden kalásznál megállapíthatjuk és pedig úgy, hogy az összsúlyt elosztjuk a magvak számával. Ez azért fontos adat, mert ebből következtethetünk egy növény különböző kalászainál a magvak egyenletességére. Hogy e tekintetben mily nagy különbségek fordulhatnak elő, azt az alábbi példából láthatjuk.

Két imperialárpánál a következő eredményeket észlelhetjük:

Növény száma	Bokrosodás (a szárok száma)	Szárhosszúság cm	Magvak száma	Összmagsúly gr.	Egymagsúly mg.
I.	1	111,5	34	1,62	48
	2	98,7	33	1,49	45
	3	99,4	32	1,52	48
	4	91,3	32	1,34	42
	5	82,2	32	1,00	31
	6	72,5	30	1,02	34
	7	64,8	26	0,55	21
II.	1	111,1	31	1,49	48
	2	109,8	30	1,55	52
	3	105,6	31	1,37	44
	4	100,8	28	1,18	42
	5	99,9	28	1,00	36
	6	98,7	29	1,20	41
	7	98,3	30	1,52	51

A kalász alakja.

Itt két forma jön tekintetbe és pedig először az olyan kalászalak, amely fent, a közepén és alul egyenlő vastagságú és másodsor, amely felül és alul hegyesen végződik. Az utóbbi formát általában kisebb hozamunak tekinthetjük, mert egyrészt a hegyesedés onnan ered, hogy a mag-

vak kifejlődése a kalásznak két végén gyengébb, másrészt pedig a hiányosan kifejlődött magvak az összhozamot erősen befolyásolják. Ezen okból kifolyólag elítélendő pl. a rozsnál a háromvirágúság, mert a harmadik virág csak hiányosan fejlődik ki és kifejlődésére a talaj termőképességének egy részét mégis igénybe veszi. A háromvirágúság elkerülése és a magvaknak minden irányban egyenletes kifejlődése által képződik a rozsnál a négyszögű oszlop kalászalakzata, melynek lehetőleg négyzetformájú keresztmetszete legyen.

Különösen a squarehead buzánál fordul elő az a kalászalak, amelynél a kalász felsővége erősen vastagodik és amely legtöbbször nagy termőképességre vall. Azonban megfigyelték azt is, hogy e vastagodásnak túl erős kifejlődése ugyanint a kalász felső végén, a kalászkák összetörődése, a kalászt erősen megrövidíti. Ha ez olyan mértékű lesz, mint az ugynevezett Dickopf buzánál, akkor a termés fokozatosan gyengülni fog. Ezért a squarehead buzánál arra kell ügyelnünk, hogy a kalász felső végének vastagodása mindig együtt járjon a kalász elegendő hosszúságával. A nemesítőknek azonban mindig törekednie kell arra, hogy a kalász felső vége vastagodjon, mert ez az alakzat a későbbi termelés alatt gyorsan visszafejlődik. Ha elitanyagunk kalásza ezt a tulajdonságot csak kis mértékben mutatják, akkor később a szántóföldi termelésnél rövid pár generáció után már egy felfelé keskenyedő hegyes kalász lesz az eredmény. Azért e tulajdonság kifejlesztésében a nemesítő elég messze mehet, csak ügyelnie kell a kalász hosszúságára is.

Egy buzakalászkában általában 6 virág van, amelyek közül a közönséges termelésnél csak 2 vagy 3 hoz magot. A nemesítésnél a tenyészkertben, ahol minden növénynek bőven jut hely és tápanyag, gyakran 5 mag is képződik a kalász közepén. Ha már most összehasonlítjuk azon magvak számát, amelyek átlagban egy kalászkára esnek, akkor az egyenletes vetésnél a növények hozamképességét illetően egy összehasonlító adatot nyerünk, hogyha a szántóföldi vetésnél később csekélyebb számú magra is számíthatunk.

A magvak vegyi összetételét elsősorban a mag héjának vastagsága befolyásolja. A zabnál és árpánál e tekintetben a polyvamennyiség a fontos. A hélynak mennyisége a nagyobb magvaknál aránylag csekélyebb, mint a kisebbeknél, mert egy nagyobb test aránylag kisebb felülettel rendelkezik. A mag tulajdonképpeni héjának különböző vastagsága — a rozsnál és buzánál is — figyelembe veendő mértékben nem tételezhető fel. Különösen a sárga érés állapotától kezdődően a maghéj vastagsága már jelentősen nem változik. Ellenben a polyvák, amelyek az árpa és zab magvakat bevonják, különböző erősségűek, ami a hozam mennyiségére nagy befolyással van. A polyvamennyiség közvetlen meghatározása az árpánál azok lehámozása és lemérése által igen körülményes és nem elég pontos. Ezért a gyakorlatban megelégszünk a polyvák fodrozottságának figyelembevételével, mert ugyanugy, mint a merinojuhok gyapjuja a polyvák is vastagságuk szerint keskenyebben vagy szélesebben fodrozottak. Ez a fodrozottság különben úgy jön létre, hogy a magvak szárazanyagtartalma a sárgaérés-től kezdődően már nem változik, ellenben a viztartalom csökken, amiáltal a mag ismét kevésbé összezsugorodik.

A zabnál a polyvákat könnyen lefejtethetjük és azok mennyiségét a mérleg segítségével minden nehézség nélkül megállapíthatjuk.

A magvak összetételénél nagyfontosságú továbbá a szárazanyagtartalom. Ettől függ a magvak és a liszt tartóssága. E tekintetben már csekély eltérések is nagy befolyással vannak. Különösen a buzánál és rozsnál a liszt süthetősége függ azok szárazanyagtartalmától.

Továbbá fontos még a különböző szervesanyagok és pedig elsősorban a fehérjetartalom megállapítása. Az árpa magjának ez utóbbi kevésbé értékes alkatrészét képezi, tehát az árpának értéke nagyobb, ha fehérjetartalma csekélyebb. A buzánál azonban a magvak magasabb fehérjeter-

talma a térszának nagyobb nyulékonyaságot és jobb süthetőséget kölcsönöz. Természetesen ez attól is függ, hogy a búzának fehérjeanyaga többé-kevésbé nem romlott e meg az aratás rossz ideje, nedves elhelyezés, felmelegedés vagy más körülmények következtében.

Azonban az sem előnyös, ha a sikértartalom — mint a dél-oroszországi búzáé — túlságosan magas, mert ezáltal a süthetőség megint szenvedhet és az eredmény kevésbé jó lesz. Ezért az ilyen búzát kevésbé sikérdus búzával keverik és ezáltal igen jó eredményeket érnek el. A nemesítés befolyása a magvak fehérje vagy sikértartalmára — különösen a búzáé és árpaé — amint azt az eddigi kísérletek mutatják, igen kétségesnek látszik. Ugy tünik fel, hogy ez irányban szabályos átöröklődés nem várható és, hogy itt külső befolyások és pedig helyi és művelési szempontok a döntők. Ez irányban mindenesetre kívánatosak a további kísérletek.

A növények oly módon való megvizsgálása által kiinduló pontot kapunk egyes törzsek részére, amelyek a legjobb növényegyedektől származnak. Mivel ezek előnyös körülmények között a tenyészkertben neveltek és pedig úgy, hogy minden egyes növénynek megközelítőleg egyenlő fejlődési lehetőségei voltak ezért minden egyes példánynak teljesítőképességei itt feltétlenül mutatkoztak. A tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy ez a szántóföldi termelésnél később nem mindig és nem egyenlő mértékben válik be.

A szántóföldi vetés zártsága, egyöntetűsége egy bizonyos mértékig önálló tulajdonságot képez, amely a többi fent felsorolt tulajdonságokhoz, mint egyenlő értékű tényező sorakozik.

Mindezért a teljesítőképességek a szántóföldi vetésnél fokozatos fontossággal vizsgálándók meg és az összehasonlítások lelkiismeretesen végzendők, mert előfordulhat az is, hogy a tenyészkertben legjobb növény a szántóföldi vetésnél csak gyenge eredményt mutat fel és megfordítva, habár rendes körülmények között a tenyészkertben jobb, a szántóföldön is a jobbak közé fog tartozni.

Csakis az ilyen szántóföldi kísérletekkel érheti el a nemesítő legfőbb célját, t. i. a szántóföldi hozamok emelését.

Ricsiből sokat!

Üzenet telepes testvéreinkhez!

Egy telepes kisgazda panaszos levelét vettük, melyben kérde, hogy a földreform után megmaradt 6 kat. holdból hogyan tudjanak megélni. Sorolt egyik közismert és közfelfogásban álló gazdátársunknak küldöttük ki megválaszolásra. Válaszul az alábbi kemény, de mégis a szeretet melegevel átitatott cikket küldötte, amelyet egész terjedelmében közöljük. (Szerk.)

Ti hozzátok szólok szegény, sorsüldözött, földjeosztott telepes testvéreim, kérve titeket, hogy hallgassátok meg szavaimat! A multon hiába ke seregtek, mert mostoha gyermekek lettetek az elkényeztetett édes gyermekből s ha nem tartottatok össze akkor, midőn mindenféleképpen segítettek hol ezzel, hol azzal — hát tarisatok bár most össze, mikor egyenként elsodor az ár, mert sokkal kisebb az a fundamentum, melyen most álltok, mint az, amelyiken akkor állottatok. Értetek ti engem hova célozok: szövetkezet, gazdakör s ezek keretén belül egy egész sorozata a *közös munkából*, illetve *beszerzésből* nem különben *értékesítésből* származó *jóknak*. Hogy csak pár példát említek, hát a nagyobb — legalább 1 vagontételben vásárolt műtrágya, építkezési anyag, vetőmag, avagy nagyobb tételben vásárolt rézgálic, raffia stb. *sokkal olcsóbbba kerül* mint ha *magánként* vagy *kiönként* veszitek s viszont a vagontételben eladott *egyforma* szép gabona drágább, mint a csip-csup eladott gaz! Azután tudom, hogy cukorrépa termeléssel szélleiben foglalkoztok s mint ilyenek, nem-e jutott eszetekbe az őszi mély szántás előnye! Ha igen, akkor

miért nem gondoltok egy közösen beszerzendő szántógépre (traktorra). Tudom azzal feleltek, hogy volt nektek közös cséplőgépek s annak is *„megtüzesedett a háta.”* Igen ám, csak hogy akkor nem voltatok egymásra utalva mint most, s nem hogy a föld egyik legnagyobb hatalmát, a *közös, egyetakaró működést, munkát* megbecsültétek volna, hanem *még a jó Isten imádságában sem fértetek meg egy uton!* Igaz vagy nem??? Vessetek magatokra azért, hogy most újra kell vagy legalább is kellene kezdeni mindent, mert ma legtöbb helyen sem gazdakör, sem hitelszövetkezet, sem tejszövetkezet, sem gépbeszerzési szövetkezet, sem semmiféle értékesítési szövetkezet, még hegyközség sincsen s ezért néz ki egyik másikatok szőlője úgy, hogy a jó szomszédét is befertőzi.

Mindenekelőtt hát a közös munkára hívom fel figyelmeteket, mert ez megkönnyíti, olcsóbbá teszi az egyesek munkáját.

Dolgozni pedig legalább kétszer akkora eredménnyel kell, mint eddig, mert akkor az elvett $\frac{2}{3}$ résznyi földnek $\frac{1}{3}$ ét vissza szereztük! Ezalatt azt értem, hogyha többet dolgozunk jó munkával, jó trágyázással (műtrágyákat is használva) legalább kétszerannyit terem földünk.

Hallom a szemrehányást, hogy hogyan dolgoztok ti eleget s ez igaz is — senki sem vonja kétségbe! De nem használjátok jól ki az időt és a segítségetekre szolgáló körülményeket. Hogy azt bebizonyítsam, hasonlítsatok csak össze szántóitokat s míg egyiké szép termelt kalászt ringat, — másikké madárfejtű, (kis kalászu) üszkösszemű kalászokkal és a különféle burjánok számos fajtájával van teli — mint ahogy Petőfi mondja „Termi bőven a pipacsnak mindenféle neméi”. Már most kérde, hogy nem sokkal több munka mellett melyik jár jobban? Az, aki mondjuk kicsiny földcsékjének egy részét megtrágyázta istálló trágyával, vetett bele búkkönyt, (vagy más takarmányt) búkkönyvet lekaszált takarmánynak — a búkköny nyomát megszántotta — majd a szántást beérése után ismét megszántotta, hintett rá szuperfoszfátot — azután elboronálta és géppel vetette el a jól megcsávázott üszögmentes tisztamagot, vagy aki buza tarlójába egyszerű szántásba belevetette a búzát ismét? Bizton tudom, hogy a nem egészen kétszeres munkának, az előbb említett esetben 3 szoros termés az eredménye! Így van ez mindennel, nemcsak a búzával!

Tudom, hogy vannak köztetek olyan szerencsések, kik valamiképpen ipart vagy kereskedést űztek — hisz még tyukász is van nem egy s ez mind jó, mert sokakat jó módra, másokat könnyebb megélhetésbe hoz a mellékfoglalkozás. (Csak fuvarosok ne igen legyenek, mert „kis szerkes, nagyszerkes mind megissza, amit keres.”) Nem lehet azonban mindenki mesterember, kúpec, cséplőgéptulajdonos, meg seprőkészítő, mert akkor egymástól nem tudnátok megélni. Van azonban más mellékfoglalkozás is, mellyel érdemes foglalkozni — próbáljátok csak meg péld., milyen hálás mesterség méhészkedni, kosarat vagy szotyrot fonni, esetleg még a selyem termelést is meg lehetne próbálni — hisz a sok eperfát ezért ültették valamikor. Kik közületek többet vél tudni mint más, ezen tanácsokra mosolyog egyet — de az elfelejti, hogy „jobb a sűrű garas, mint a ritka forint!”

Hogy a föld termékei közül mit termeljétek és hogy milyen állapot tenyészétek, azt körülményeitek döntik el, erre általános tanácsot adni lehetetlen. Mindig azt termeljétek és tenyészéteket, ami legjobban fizet!

Egy általános tanácsot adok s ez az, hogy keressetek aranyat földetekben s biztosan találtok. A keresés módját a fentiekben mondtam el vázlatosan.

Egy őszinte bardtotok.

Terjesszük az Erdélyi Gazdát
a gazdák körében!

Emlékezzünk mult időkről.*

Írta: Dezső Miklós ny. szől. és bor. főfelügyelő.

(Folytatás.)

II.

Emlékezzünk meg Greger Miksa hazánkfiáról, 1869-ben az angol királynő udvari borszállítójáról. Gorove István földművelésügyi miniszterhez egy terjedelmes memorandumot terjeszt be Londonból. — — — — —

— — — — — Portugália, Spanyolhon és Franciaország példaadása ösztönze engem magyar bort vinni a londoni piacra. Portugália 15,000,000, Spanyolhon 50,000,000 és Franciaország 60,000,000 frt. érték körül szállítanak bort Nagy-Britániába. Mi akadályozhatná tehát Magyarországot saját, ha nem is épen jobb, de *semmi esetre* sem rosszabb bortermékével, ezen borkereskedő államokkal sikeres versenyre kelni?... (sok-sok küzdelme és alapos indok után írja Greger) ... akadályok, melyeknek gyökerei otthon találhatók fel:

1. A szőlőfajok nem választanak meg *kellőleg*;
2. A borok tartóssága ingatag;
3. Izök nem mindenkor *iszta*;
4. Az erjedés lefolyása nem kísértelk elegendő gondnal;
5. A szőlőtő nemesítése elmulasztatik;
6. Gyakorta különböző termésbell bor vegyítetik össze;
7. A borok általában nem kezeltetnek tisztán.

Legjobb eszköz gyanánt kínálkoznék pedig e részben, az országos gazd. egyesület alelnöke Korizomics László már régebben megpendített, s a *magyar boroknak Angliába leendő szállítását célzó kivitel társulatnak* életbe léptetése.

London, 1868 április hó. Greger Miklós.

Már 1870-ben így ír Dapsy L. a Pesti N-ban. Pest, május 7... A képviselőházi vitában a földm. miniszter febr. 4-én stb. ama *9000 frt-ra nézve, mely a bortermelési ág emelésére nézve volt felvéve ama szándékát fejezte ki, hogy borkivitel társulat segélyezésére v. kamatainak biztosítására fogná fordítani.* Wahrmann és Tisza K. a kivitel segélyezését károsnak állították... a miniszter alaposan rácafoltt és kimutatta, hogy 1867-ben 622,000 mázsa bort viték ki Magyarországból és bejött érte 6,427,000 frt., addig 1868 ban tehát a *borvám tarlójának* Németország irányában történt kedvező átalakítása után a kivitel 1,395,000 mázsa lett, amiért 13,594,000 frt. jött be. Tehát 7,167,000 frttal több, így 110%-kal lett emelve a bevételünk.

(A mai vám és tilalom nem-e érdemel egy nagy kérdőjelet?) (Igaz, hogy Liebig így írt: „Aki természetényét idegenbe adja el: földjét adja el”. De a szőlő egyébre, mint silány legelőnek való déli, keleti, nyugati oldalakat foglal el csak és csekély trágya vissza-

* Dezső Miklós, lapunk kedves munkatársa évtizedekre menő gazdag és értékes tapasztalatokkal rendelkezik a szőlészet és borászat terén. E történelmi vonatkozású cikksorozata bizonyára érdekelni fogja szőlősgazda tagjainkat. Nem mulasztathatjuk el a cikk kapcsán felhívni az érdeklő szőlősgazdátársaink figyelmét azon körülményre, hogy Dezső Miklós nyugalomba vonulásának dacára, úgy terveket készített, mint a szőlőtelepítések munkálatainak végrehajtását ma is vállalja, szerezni díjazás mellett. (Szerk.)

póllással terem, talajt alig szegényít.) (Az angol író azt mondja: „Hajdan ama országok voltak jólléiben, hol a természet bőkezű; ma azok, hol a szorgalom nagyobb.”) Engedelmet kérek a két zárjeles megjegyzéseméért, de ide tartozónak vélem, mert e cikksorozat kizárólag a szorgalomnak van szánva a bőkezű természet megvan, de a tudás, az olvasás, tanulás, az ügynek fekvés, szorgalom mintha hiányozna.

Folytassuk Dapsyt — — — a kereskedő, ha szétszórta kapja és bizonytalan az áru minőségében, nem keres fel, de ha *összegyűjtve merkantilis anyagot kap tömegben, évről évre egyenlített minőségben, oda fordul és állandó vevője lett tán örökre egy jól és becsülettel vezetett pincészetnek.*

Kis termelőnek, nagy termelőnek így szól Dapsy: „Barátom! ha tudod, add el borodat a kereskedőnek; de ha nem tudod, gyere hozzám, én megvizsgálom termésedet, s ha jó és tiszta és ép, azért oly potom áron nem adhatod, mint akik meghamisították, add át ennekem azon áron, amelyet mások érte ígértek, de amelyet nagyon keveseltesz, én ennyit most érte megadok, de még az a nyereséged lesz, hogy én a te borodat úgy forralom ki és készítem el, hogy az kivétel és eltartásképessé legyen; ha aztán elkél, ami a ráfordított költség levonása után fennmarad, abból én csak 10 (példa) %-ot tartok meg nyereségül a magam számára, a többi a tied lesz, ami iránt az üzleti könyvekből magad is meggyőződhetesz.”

A vevőnek pedig így szólana: „Én egy állandó társulat vagyok, nálam kaphatsz az én felelősségemre megbízható borokat úgy elkészítve, amint te kerested, még pedig jutányosabban, mint te beszerezhetéd, ha magad járnál utána, mert én ismerem itt a viszonyokat, s így jobban tudom, hol lehet olcsót és mégis jobbat kapni és a legolcsóbb áron veszem meg, amennyiért csak lehet, s aztán az elkészítés költségén felül, — melyet különben neked kellene megtenned, csak 5% ot kívánok az intézet fenntartására.” (Természetesen ezt 1870-ben kell képzelni és sajnós, nem ma.)

Tehát egy jóformán bizományi társulat által véli a magyar borkivitel elérhetni... Kifejti alább, hogy *mindig egyforma, biztos és elég árut kell tartson ezen ideális pincészet... Végén sürgei, hogy mielőbb kellene létesíteni ilyen pincészetet, mert a 85,775,000 frira becsült évi bortermelés, — melyből alig 13—14 millió értéket adnak külföldre, — úgy járhat, mint a gabonatermelés, melyet akkor némely külföldi tultermelés fenyegetett.* — — — — —

Lássuk röviden, mit szól ehhez az én volt kedves főispánom Perszel Miklós már május 7-én a Pest N-ban, ki saját szavai szerint több évig Floridában magyar bor eladásából tengette napjait, mint emigrans.

Dapsy L. így a borkivitel igen fontos kérdését pendlité meg, mely mind a *kormány-nak, mind a nemzetnek kiváló figyelmét megérdemli.*

Kétségkívül mind *termelés, mind erjesztés és kezelés* körül sok tanulni való van, ... de van már temérdek jó, tiszta, egészséges, még nagy tengeri kivitelre is alkalmas borunk. De megrója az árát, s főleg tisztaságát... Boraink ott ismeretlenek, megelőztek mások, s azok etikettes borai, híres nevek alatt, ha fele részük mesterséges bor is, a nagy közönség ragasz-

kodik a megszokotthoz. Jól befészkelte ellenségekkel kell megküzdeni. Egy nagy piac hódításához nem olyan közveitőféle társulat kell, minőt Dapsy ur ajánl, ezt komplikált kezelésnek, ellenőrködéssel járónak, lassan mozgatható gépezetnek véli, hanem: *„kell egy életerős, pezsgő, szabadon mozogható, bátor, beható, intelligens és ami a legfőbb: becsületes* kezelés alatt álló magán-vállalkozó társulat”.*

Ilyent teremteni nehéz, kormány-, nemzetközvetítés nélkül lehetetlen... Hosszabb tapasztalásra alapult biztos tudomás nyomán merem állítani én is (sic), hogy országos érdekű támogatás nélkül alig lehet célt érni, ... de tiltakozik országos kezeléstől és ismétli, hogy *jól szervezett, szakértelemmel és becsülettel vezetett társulat kell.*

(Folyt. köv.)

Az 1925. évi cukorrépaárak megállapítása.

A cukorrépa-termelők szövetsége folyó hó 20-án a marosvásárhelyi cukorgyár igazgatóságával egyetértőleg megállapította az 1925. évi cukorrépa beváltási árakat, amelyek a következők: *a gyárba tengelyen szállított répdért 100 kg-ként fizet a gyár 121 leit, az 50 km-es körleten belül vasútra adott répdért 115 leit és az 50 km-es körleten kívül vasútra adott répdért 111 leit.* A gyár a kifizetéseket március 1-je helyett már február hó második felében megkezdi. Talán korainak tűnik a szerződés szövegének ismerete mellett a répaárak január hónapban való megállapítása, tekintettel azonban arra, hogy az idén az a speciális helyzet áll fenn, hogy a cukorárakat a kormány állapította meg és azok állandó jellegűek, március 1-ig bizonyára nem fognak változást szenvedni. A fenti árak ismerete alapján minden termelő kiszámíthatja, hogy mennyi követelése áll fenn a répájáért a cukorgyárral szemben.

A cukor árak megállapítása kapcsán a folyó évi termelői szerződések ügye is szóba került, amelynek tárgyalása rendén ez alkalommal különösebb differenciák nem merültek fel mert, a gyár a gazdák kívánságait a lehetőség szerint kielégítette. Az évközben felmerült panaszok és külön kívánalmak tárgyalása kapcsán a gyár vezetősége mindazon községek számára, amelyek gépek küldését kérték, kilátásba helyezte azok kiküldését, minthogy a f. évben több vető- és műrágyaszó gépet fog rendelkezésére állani. Azon termelők részére, akik az 1926. évi termelői répaát szeptember hó 25-ig beszállítják, a gyár mm-ként külön 5 leit prémiumot fog fizetni. A rakodó helyiségek bővítésének és mérlegek föllállításának ügyét a tavasz folyamán fogja a Szövetség és a gyár ismét elővenni és amit keresztülvinni módjában áll, a Szövetség vezetőségével egyetértőleg megteszi. A répa fuvardíjak csökkentése tárgyában folytatott tanácskozások rendén a zóna árak differenciáját csökkenteni nem sikerült, ellenben egyidejűleg úgy a Szövetség, mint a gyár ismételtlen akcióba lép a CFR. szállítási tarifájának revíziója alkalmából aziránt, hogy a cukorrépa fuvardíja alacsonyabb díjtétellel állapíttassék meg. Ezen akció sikere esetén körülbelül 50 százalékos fuvardíj csökkenést remélhetünk. A folyó évi szerződés e hó végén fog szétküldetni és a Marosvásárhelyen december hó 17-én tartott szövetségi nagygyűlés azon határozata, hogy a termelők mm-ként 30 banit fizetnek a Szövetség javára, külön pont gyanánt fog felvéteni a szerződésbe. Ez a csekély összegű hozzájárulás végre

* Szép galambfehér öreg ur Perczel Miklós, szomoruan bólogatva panaszkolta egyszer nekem Pécsen, hogy: „egy híres kereskedő ígért állandó jó bort, először jót küldött, de ugyanazon fajta már másodszor nem tudtam eladni, pedig borokban feküdt minden kis pénzem”.

lehetővé fogja tenni a Szövetség számára, hogy működése nemcsak a szerződések és a repaárak megbeszélésére szorítkozzék, hanem a vidéken, a termelés fejlesztése érdekében előadásokat rendezhessen és a répa átadásokhoz megbízottját kiküldhesse, egyszóval a termelés munkájába közvetlenül is befolyhasson tanácsok adásával és egyéb rendelkezésére álló eszközök és módok segítségével is. E helyen közölhetjük, hogy a gazdák rég hangoztatott kívánságának teljesíthetése érdekében kísérletet szándékozik tenni a gyár vezetősége a szelet szállítás terén. Hogy e kísérletek milyen eredménnyel fognak járni és azok megejtését a körülmények mikor fogják lehetővé tenni, az most még a jövő titka, de mindenesetre örömmel adunk hírt már magáról a gondolatról is. Szóba került a traktor alkatrészek készletben tartásának ügye is, amely ma már abban a stádiumban van, hogy remélhető miszerint a tavasz folyamán már az alkatrészek a gazdaközönség rendelkezésére fognak állani.

Vétkes tudatlanság — vagy felelőtlen gonoszság.

Írta: Ugron Zoltán.

Egy napi lapban a falu dolgozó, ázó, fázó, verejtékező és sivár életet élő népsége a következő karácsonyi ajándékot kapta:

„Zilah. Megszotuk már, hogy mikor az állam a legkisebb áremelést is kísérel meg valamiben, ez rendesen a minden vonalon felszökkenő általános drágaságot vonja maga után s hogy az ilyen példaadásban az állam részéről az utóbbi időben nem volt hiány, azt felesleges bizonyítanunk. De míg az ilyen esetekben a nagyobb városokban erélyes rendszabályokkal igyekeznek gátat vetni a termelők túlkapásainak, addig a vidéki városokban ebben a tekintetben teljes és szabad az anarchia.

S a városi tanácsok, amelyek — hogy éppen zilahi példával álljunk elé — 1—2 lei árdragításért helekig képesek perlekedni a mézárókkal, ugyanakkor a falusi termelőknek szabad kezet engednek az élelmiszerárak önkényes megállapításában, hogy ez mire vezet, annak magyarázatul álljon itt egy kis kimutatás, amit a zilahi piaci árak két hét alatti változásáról állítunk össze; 1 liter tehéntej dec. 8-án 5 lei; dec. 22-én 10 lei; 1 liter bivalytej dec. 8-án 7 lei; dec. 22-én 12 lei. 1 pár tojás dec. 8-án 5 lei; dec. 22-én 10 lei.

Rövidség okáért csak azokat az élelmicikkeket vettük például, amikből általános és legnagyobb a fogyasztás s nehogy a zilahi városi tanács túlzással vádoljon bennünket, arra kérjük, sziveskedjen most már csupa kináncságból is — kötelességről nem is szólva — személyesen tájékozódni az árákról. Szorosan hozzátartozik a dologhoz az is, hogy Zilah városát jórészt Cigányi, Göröcsön és Panit falvak látják el tejjel és minden reggel csapatosan hordják be a falusi termelők a tejet és a tojást s mivel a városokban a tekintetben kizárólag e környéki falvakat kénytelen igénybe venni, a falvak termelői valóságos trösztöt képeztek s a városi tanács erőtlensége folytán ugyszólván nyúzzák a fogyasztóközönségről a bort.”

Tehát Komiszár! Fogd meg, büntesd meg, zsarold meg, lökdösd meg és pofozd meg Cigányi, Göröcsön és Panit paraszti népét, mert karácsony hetében, hetek óta tartó abnormális hidegben tyukja nem tojik, tehene nem tejel, fogyatékos ruházatban nem bír a placra menni s így a zilahi placon kis kínálat mellett a kereslet fölverte az árakat.

Uram bocsásd bünet, ünnep előtt a paraszt is kevés kalácsot süt, tojást, tejet használ hozzá, így ezt is elvonja a plactól.

Ezt írják Zilah városából, mely környéke iránt a napi lapok hálaival tartoznak, mert hisz az ugorka szezonban 100 községre kiterjedő

szencziós jégverés és felhőszakadás napokig témát adtak nekik. Megírták akkor, hogy nemcsak a termés pusztult el ép az aratás előtt, de baromfi, malac, juh, de nagy marhák pusztultak és sérültek meg, sőt néhány emberélet is áldozatul esett az „jélet időnek“.

Kivételképpen a lapok nem tuzoztak. Szilágyban jártam s magam győződtem meg az ottani gazdasági nyomoruságról, de ugyanakkor arról is, hogy a városi elem, hivatal adia vagy konjungturális huzásait az elemi csapásokat szenvedett néppel szemben legkevésbé sem szüntette meg.

Mikor e sorokat írni kezdtem az országos karácsonyi árvizek híreibe sajnos megint Szilágy megye vezet, mit magánértesülésem is megerősít.

Fiatal éveimben sokat voltam Szilágyban és több árvizet éltem át, bizony ott honajig érő vízben mentetük az istálló barmát, magam hordtam zsákban a malacot, rostában a kolót csirkével s így maradt meg egy része, májusi rántott csirkének és karácsonyi tojást tojni a piacnak.

Persze ilyen dolgok közt az összefüggést keresni nem a tudósító dolga, ő a tollas kalapos és testszin harisnyás lábszáru nagyságák organuma.

Komiszár! A lukas csizmás, foltos gyapju szoknyás izzadság bűzű „nénikének“, ki tojást és tejet árul, de abban is fürdik kislányával együtt a bazsarózsa lugasban, mikor filomela zeng a birsalma fán. (Szabadon felhasználva a jó Laukó Gusztáv Don Gunárosz után.)

Kérdem én, mennyi iródik le a szerencsétlen népek ügyvédi költségből a sorozatos csapások után? Olcsóbb lesz-e a közegészségügyi zaklatása? Emberibb lesz-e az iskolai mulasztások elbírálása a ruhátlan gyermekek részére? Kevesebb ingyen fuvarra kell-e kiállítani? A takarékpénztárak mérséklék-e uzsorájukat? Kevesbé fogják-e a népet zaklatni, gyűlékeztetni és vártni sorozásnál, szemléknél, apaállat vizsgánál, erdő vágási engedélynél, legelő szabadításnál? Kereskedők és iparosok nem csináltak-e üveg trösztöt, a jég utáni és az árviz pusztította felszereléseket olcsóbban kapja-e meg a nép az árusoktól a nagy szerencsétlenségek után?

Eddig kérde és kérdezhetnék még sokat, most mondok. Igen, lesz és volt államsegély pillanatnyi és vetőmagban! Kiszállnak mikor szép idő lesz az urak fiakeren, autón résztvevő családtagokkal, összeírnak, rubrikáznak, a kisebbek kérvényeket írnak, fordítanak, paprikás csirkét esznek, borvizet bort isznak, napi-díjat kapnak. A nép is kap, amikor az 1921-ki buza termelési premiumokat fizetik és az itt-ott elrekvirált holmit, vagy kölcsönként szénát, vagy szalmát megfizetik. Egyben pontosak, ha jeget kérnek italt hűteni nyáron — visszadják télen.

Térjünk vissza a piaci áralakulásra. Budapesten 9—10 leu egy tojás, Prágában 7—9 leu. Egy kiló hus 36—44 leuval drágább, mint itti. Ha mi állatot tartunk és ha nem éri el a 6¹/₂—7 mázsát nem export képes, a sertés ha 120 kilóra nem halad, a belföldi fogyasztás ingyen zsákmánya, mert hisz a kiviteli vám ¹/₃—¹/₄e értékének. Egy tojás kiviteli váma 3 leu. Ezenfelül védi a belföldi fogyasztást a vasúti, vásár, állategészségügyi és különböző engedélyek, cédulák stb. legitim költségek, ezen felül a ki nem számítható romlás és súlyvesztés és a százféle zsarolás.

Sok ezt felsorolni, könnyebb ennél paraszt mocskoló cikket írni — a dolgot a városi tanácsra bízni, komiszárt kiállítani!

Erdély állattenyésztése zülilik, romlik, ha a husnak nincs ára, a nevelés anyagi kárral jár, a belföldi fogyasztásra szánt tej előállítás is lehetetlenné válik. Trágya hiányából nem bírunk gabonát termelni. Mindezt elvégzi a kormány önfenntartási és fiskális politikája s még csak az kell, hogy a napi sajtó közgazdasági beavatkozzanak!

Mielőtt valaki „komiszárt“ kiált, legyen

tisztába, hogy a fogyasztási cikkek árdragítója a hatóság beavatkozása maga zaklatásaival, mely nem vezethet másra, minthogy a becsülletes termelő a piacról elmarad.

Másik oka a városi piacok áremelkedésének, hogy azt a céltudatlan pazarlást, ami a városok gazdálkodásában a köztisztaság, közegészség és közműveknél (világítás, víz-ellátás) stb. egész a közlakomáig és ünnepélyekig véghez visznek a fogyasztási cikkek vámján, illetékén és más néven nevezett huza-vonákon igyekeznek behozni.

Szűnjék meg a tudatlanság és legyen világosság. de a Röntgen ne csak a paraszti vesékbe világítson be, hanem a városi köznyelmu desperandók elemzéseitől se riadjon vissza.

Mennyibe kerül 100 kg. heremag tisztítása és olomzárólása.

A heremagot csakis tisztított állapotban szabad forgalomba hozni úgy a belföldi forgalomban, mint export céljaira. A termelőknek maguknak kell tehát a tisztításról és olomzárólásról idejében gondoskodniok, hacsak olyan cégnek el nem adják, amelyik tisztítatlan állapotban való heremagvásárlásra külön jogosítvánnyal bír.

Az E. G. E. heremagtisztító osztálya a vonatkozó rendelet alapján már előkészült az idejéi tisztítási időnyre és megkezdte működését. A heremagtisztító osztály a Takarékpénztár és Hitelbank Áruaktárában van elhelyezve Kolozsváron. A tisztítás feltételeit és költségeit az alábbiakban ismertetjük, amelyek csak az E. G. E. tagjaira vonatkoznak. Megjegyezni kiánjuk, hogy régen a magvizsgáló állomás díjtalanul vizsgálta és olomzárta az E. G. E. heremagtisztító raktárába a gazdák által beküldött magvakat. Ma csak a vizsgálat díjtalan, az olomzárólásért külön díjat számít fel a magvizsgáló állomás.

Általános határozmányok: 1. A tisztításra szánt magot a „Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Áruaktára, mint az E. G. E. heremagtisztító osztálya Cluj—Kolozsvár“ címre kell feladni. Feladóként a tulajdonos kell szerepeljen. 2. A tisztítás a beküldés sorrendje szerint történik. 3. Amennyiben a mag vasuton küldetik be, a befuvározásért a vasúti állomásról az Áruaktárba a szokásos (kamionazs) fuvardíj fizetendő. 4. A fél köteles a tisztítandó magot saját zsákjában beküldeni, melyet tisztítás után az Áruaktártól visszkap. 5. A nem olomozható aprószemű lóherét és hulladékokat a raktár a félnek visszaszolgáltatja, az arankás polyvát nem. 6. A beküldött tisztítatlan, nyers magból ellenőrzés végett 1 kilónyi mintát vesz és lepecsétel az Áruaktár, az E. G. E. megbízottjának jelenlétében. A minta az idejéi végéig megőrzetik. 7. Az E. G. E. tagjai a tisztítás tartama alatt és azontul — a számla kelteitől 15 napig — a magvakért külön közraktári díjakat nem fizetnek. 8. Amennyiben a beküldő a beküldött magot a magvizsgáló állomással megvizsgáltatni és olomzárólatni kívánja, úgy ennek külön költségeit viselni tartozik. 9. A tisztítási költségek a mag elszállítása előtt kifizetendők. 10. Az E. G. E. tagok részére 1 kg. nyersanyag tisztítási díja 2 L. Az első megkezdett 100 kg.-ig a súly 100 kg. nak számít, azonfelül az elszámolás kg.-ként történik. Ezen összegben bennfoglaltak: 1. 100 kg. heremag berakározása mérlegeléssel; 2. a heremag tűzés és betörés elleni biztosítása 1 óra; 3. a heremag kitérőlése mérlegeléssel stb. kezelés; 4. a heremag fekbér 4 hétre és 5. a heremag leeresztése 14-es előrostán, fujtatón és kétszer az aranka tisztító rostán.

Az olomzárólás díja métermázsánként 20 lei és annyiszor 8 lei, ahány zsákban van elhelyezve a 100 kg. mag; ezenkívül minden minőségűből vett egy állag minta tisztasági vizsgálatának díja 20 lei és csiraképeségi vizsgálatának díja 20 lei és az egész mennyiség után egy igazolvány (buletin) díja 10 lei.

Egyleti élet.

Tagdíjnyugtázás. Az egyesület titkári hivatalához a következő összegek küldettek be a héten:

1923. évi 100 L tagdíjat fizetett: Zeys Richard Ákos.

1924. évi 100 L tagdíjat fizetett: Zeys Richard Ákos.

1925. évi 100 L tagdíjat fizettek: Zeys Richard Ákos, Ajtay G. Bálint Magyarigen, Kratochwil Arthur félévi Gyulafehérvár, Döry György Náprád.

1925. évi 100 L pótdíjat fizettek: Döry György Náprád, Szilágyi Jenő Székelykocsárd.

1926. évi 100 L tagdíjat fizettek: Kun Sándor Kolozsvár, Binder Albert Magyarosvát, Marialffy Albert Marosszentgyörgy, gr. Karácsonyi Jenő Bánlak, ifj. Boros Zoltán Aranyosmedgyes, Knoblauch Miksa Oravica, Tüzes Tódor Csákiigorbó, Dr. Konopi Kálmán Odvas, Zeys Richard Ákos, dr. Jeney Elek Nagyenyed, Gocsman József Sorostély, Kónya Kálmán Nagyborosnyó, Kratochwil Arthur Gyulafehérvár, Fogy. szöv., Nagy István Csiktaploca, Papp Béla Mosztafalva, Kühlburger Johann Lenauheim, Ádám Attila Zágón, Pataky S. örök gazd. Érmihályfalva, Simon István Krasznamihályfalva, Simon János Szászfenes, dr. Buday Béla Kolozsvár, dr. Boros Béni Honczó, Buding Gyula Billéd, Csiki Gyula Folya, br. Nopcsa Elekné Ujarad, Sylvester Albert Alsócsernáton.

1926. évi 50 L tagdíjat fizettek: Király István Nagyszeben, György Lajos Gyimesbükk, id. Kicsid Géza Kajantó, Wilde Kálmán Borbátviz, Donogán Valéria Kolozsvár, Kiss Sándor Szék, Hollaky József Székelytamásfalva, Köblös István Magyarneemegye, Pethő György Szatmár, Erszénes Lajos Balázsfalva.

1926. évi 100 L E. G. pótdíjat fizettek: Kun Sándor Kolozsvár, Binder Albert Magyarosvát, Marialffy Albert Marosszentgyörgy, gr. Karácsonyi Jenő Bánlak, ifj. Boros Zoltán Aranyosmedgyes, Knoblauch Miksa Oravica, Tüzes Tódor Csákiigorbó, dr. Konopi Kálmán Odvas, György Lajos Gyimesbükk, id. Kicsid Géza Kajantó, dr. Jeney Elek Nagyenyed, Gocsman József Sorostély, Kónya Kálmán Nagyborosnyó, Wilde Kálmán Borbátviz, Kratochwil Arthur Gyulafehérvár, Fogyasztási Szöv., Nagy István Csiktaploca, Donogán Valéria Kolozsvár, Kiss Sándor Szék, Papp Béla Mosztafalva, Kühlburger Johann Lenauheim, Ádám Attila Zágón, Pataky S. örök gazd. Érmihályfalva, Hollaky József Székelytamásfalva, Simon István Krasznamihályfalva, Simon János Szászfenes, dr. Buday Béla Kolozsvár, gr. Zselenszky Róbert Temesujfalu, Cseh Zoltán (II. félév) Héjjasfalva, dr. Boros Béni Honczó, Köblös István Magyarneemegye, Pethő György Szatmár, Buding Gyula Billéd, Csiki Gyula Folya, Erszénes Lajos Balázsfalva, br. Nopcsa Elekné (második félév) Ujarad, Vass Ignác Oszdola.

1927. évi 100 L tagdíjat fizettek: Zeys Richard Ákos, Fogy. szöv. (félév) Csiktaploca, br. Nopcsa Elekné Ujarad.

1927. évi 50 L tagdíjat fizettek: Wilde Kálmán Borbátviz, Hollaky József Székelytamásfalva.

1926. évi 250 L előfizetési díjat fizettek: Gr. Zelenszky Róbert gazd. Ötvenes, Olvasókör Románpécska.

Szülőoltvány telep és faiskola „Transsylvania“

Aiud—Nagyenyed, jud. Albainferioara.

I. o. Szülőoltvány minden fajtában.

Alma, Körte. Birsalma, Kajszin,

Őszibarack-, Rózsafák.

Árjegyzék kívánatra ingyen. 3381

Vegyes közlemények.

Az új 1926. évi cukorrépa árák megállapítása. A napilapok közölték, hogy a kormány a múlt héten megállapította a cukorárakat. Hivatalos helyről nyert információk alapján közöljük, hogy a cukor, illetve cukorrépa ár ügyében döntés még nem történt. E tárgyban a múlt héten a miniszteriumban megkezdett tárgyalásokat a jövő hét csütörtökjén fogják folytatni Bukaresiben. A tárgyalások eredményéről olvasóinkat tájékoztatni fogjuk.

A Gyergyóvidéki Gazdasági Egyesület folyó hó 3-án tartott ülésén elhatározta, hogy önállóan újlag szervezkedik. E célból egy gazdaggyűlést fog egybehívni, amely elé a tisztikar megválasztását illetőleg javaslatot terjeszt. A gyűlés egyhangulag a következő jelöléseket fogadja el. Elnököknek: Barabássy József főerdőmérnököt, alelnököknek: Id. Márton Lajos és Gereöffy Csanád földbirtokosokat, titkárnak Balázs Sándor tanítót, ügyésznek: dr. Ferenczy Balázs ügyvédet, gazdasági tanácsadónak: Kertész Béla gazdasági felügyelőt, pénzügyosknak: Maurer Dániel városi tisztviselőt s szertárosnak: György Fazakas Istvánt. A 20 tagú igazgató választmányt illetőleg úgy határozott az értekezlet, hogy 10 tagot helyből s 10 tagot a vidékről fog választani oly formán, hogy Ditróból és Alfaluból 2—2 tagot s a többi községekből 1—1 tagot választ a legközelebbi közgyűlésen.

A gazdák alkalmi állatkereskedelmi szövetkezete. A kormány állatkereskedelmi politikája lehetővé teszi az állatok kivitelét és fejlődésében visszanyomja a belföldi állattenyésztést. Az állatkereskedelem lokális jelleggel irányt változtatott nevezetesen mint értesülünk a bán-sági és aradvidéki módosabb kis gazdák a besszarábiai takarmány inség következtében leestek a besszarábiai állatárakra való tekintettel alkalmi szövetkezetekbe csoportosulva, rendszeresen vásárolnak Besszarábiában állatokat, azokat hazaszállítják, pár heji jó takarmányozás után haszonnal adják tovább.

Mozgolódnak a mezei hadak. Újévkor egy szívvel egy lélekkel egyetértő gondolattal kiadtuk a jelszót, hogy minden községben alakítsunk gazdakört. Az első felhívásra a következő községek gazdái mozdultak meg elsőként: Hegyközszenimre, Székelyhid, Barcaujfalu, Jenőfalva, Csikszentgyörgy, Avasujváros, Tekerőpatak, Tornyá, Tenke, Páké, Felsőcsernáton. Az érdeklődő sorokra megadtuk a kért felvilágosításokat a gazdakörök alakítására és működésére vonatkozólag. Hogy milyen gazdaköröket kívánunk alakítani, arról legközelebb külön emlékeztünk meg.

A juhtenyésztő gazdák figyelmébe. Az utóbbi időben több oldalról vett panaszt az E. G. E., hogy a Distol nem gyógyította ki a májmételyben szenvedő juhokat. Tekintettel arra, hogy a Distol biztosan ható gyógyszer a szarvasmarhák és juhok metelykórjának, csak az lehet az eredménytelen kezelésnek az oka, hogy nem az adott utasítás szerinti mennyiséget adják a juhoknak, illetve a szarvasmarhák-nak. Minthogy pedig a szarvasmarha és juh-állományban a metelykórral való fertőzöttsége még 1923-ban sem volt olyan nagy arányú, mint az idén, különösen nagy jelentőséggel bír az állomány Distolozása.

Emlékeztetés! Ne felejtjük az adóvallo-mást január hó 31-ig megejteni, mert súlyos következményei lehetnek utólag a mulasztásnak.

Az aradi „Mezőgazdák” R. T. mező-gazdasági osztályának erőteljes fejlődése a R. T. figyelmét és tökélt mind nagyobb mértékben foglalja le s ez arra indította, hogy a cég keretében folytatott vasüzletet átadja, melyet eddigi helyén Berta Testvérek régi aradi vas-kereskedő cég fog tovább vezetni. Amidőn e körülményt a Mezőgazdák a gazdaközönség szíves tudomására hozza és eddigi bizalmát megköszöni, kéri, hogy azzal a továbbiakban Berta Testvérek urakat is megüdvözlő szíves-kedjék.

Olasz lucerna került Erdélybe. Illeté-kes helyről vett értesülés szerint a kormány több vagon olasz lucerna behozatalát engedélyezte. Köztudomásu, hogy az olasz lucerna bár kikél, de a mi zord klímánk alatt a hideg téli időben könnyen kifagy és már a második évben esetleg újból kell vetnie a gazdának a lucernás tábláját, ha nem vigyáz a vetőmag eredetére. Súlyos hibának tartjuk a kormány részéről, hogy megengedie az olasz lucernának az Erdélybe való behozatalát, mert ezzel jelentékeny károkat okoz a gazdák számára a vetések kifagyása által, de megkárosítja a termelőket azzal is, hogy a belföldi lucerna-mag árakat lenyomja. Az eddig bejött maggal szemben a védekezés a gazdáknak hátrul, amelynek egyedül módja az, hogy még az olom-zérolt magot is meg kell vizsgáltatniok a kolozsvári magvizsgáló állomáson, amely nem is annyira a magról, mint a magvak között található speciális gyommagvakból tudja megállapítani a mag származását, ami a tisztított magvaknál sokszor nagy nehézségekbe ütközik.

Megérkeztek az új vadászengedélyek. Megirtuk annak idején, hogy a bukaresti köz-ponti vadászfelügyelőség új vadászengedélyek ki-osztását rendelte el. E rendelet értelmében a kerületi felügyelőségek még a múlt év tavaszán összeírták a régi engedélyek számaát az elkészít-tett listákat fölterjesztették a központhoz. A föl-terjesztett listák alapján most készültek el az új vadászengedélyek s megérkeztek a kerületi va-dászfelügyelőséghez, amely nyomban megkezdte a kiosztásukat. Az új igazolvány kiváltása min-denkire kötelező, aki vadászati jogait megakarja tartani s éppen ezért a vadászfelügyelőség felhívja az érdekelteket, hogy a régi vadászjegy és a tör-vényes díjak belizetését igazoló nyugta alapján minél hamarabb váltsák ki igazolványaikat.

A kisczardák pénzét letiltották a cu-korgyárnál. Egy tulbuzgó körjegyzőség egy pár cukorrépa termelő kisczarda járandóságát letiltotta a marosvásárhelyi cukorgyárnál iskola adójuk hátrálékainak kiegyenlítési biztosítására. — Az agresszív és a kisczardákra sérelmes eljárás ellen a Cukorrépatermelők Szövetsége a kormánynál megtette a szükséges lépéseket, hogy a kisczardák követeléseit feloldassanak és a jövőben hasonló eset elő ne fordulhasson.

PIAC.

Országos vásárok. 1926. február hó 1-én Egeres, Katona, Nagyekemező, Nagykároly, Szász szentgyörgy, Teke. 2-án Királyda-rócz, Nyárádmagyaros, Somkerék, Szatmárné-meti. 3-án Gyergyóditró, Gyéres, Möröcföld, Prázmár, Szamosujvár, Ujegyháza. 4-én Alsó-szopor, Erdőd, Turterebes. 5-én Csikszeredu, Magyaros, Nádas, Nagymajtény, Szásznádas, Vaskoh. 6-án Nyárádköszvényes, Oláhláposbá-nya. 7-én Ákosfalva.

Műtrágya árak. A műtrágya piacon a a superfoszfát ára az ősz óta nem változott. Kilopercenjtje 34 lei. Eszerint a 10 százalékos 384 lei, a 18 százalékos 432 lei, a 20 száza-lékos 480 lei. Ugyancsak a káli superfoszfát 6 százalékal kálival és 12 százalékal superfoszfát savval 500 lei. Ugyanez 2 százalékal nitrogénnel és 10 százalékal foszforsavval 520 lei. Ugyanez 2 százalékal nitrogénnel és 12 százalékal foszfor-savval 560 lei. Mint speciális szőlő keverék

trágya 8 százalékal kálival, 1 százalékal nitrogén-nel és 8 százalékal foszforsavva 520 lei. Az árak bruttó per netto 100 kg-ként zsákban, franco-Brassó értendők. Vaggontétel rendelés esetén a vasuti fuvardíj nem a megrendelőt, hanem a gyárat terheli.

Hogyan állunk a heremag kivitel ügyével? A napilapok nyomán mi is hírt ad-tunk a heremag kiviteli engedélyezéséről. Az erre vonatkozó rendeletet kerestük, kutattuk, míg végre illetékes helyről — anélkül, hogy a rendeletet láthatjuk volna — azt a felvilá-gosítást nyertük, hogy a min. tanács 3891—1925-sz. határozatával elrendelte, miszerint a lóhere-mag arankamentesítési alkalmával fennmaradó-magvak (deşeuri) kivitele dec. 16-tól februbr-1-ig engedélyeztetett. A rendelet privát uton került Kolozsvárra és belőle többet megtud-nunk nem sikerült. Szokatlan és súlyos sére-lem a gazdaközönségre, hogy az őket érdeklő rendelkezéseket misztikus utakon nagy után-járással lehessen megtudni. Nemcsak erre az esetre mondhatjuk e megjegyzésünk, hanem kiváló tapasztalataink mondták ezt velünk. De visszatérve a heremag üzletre, nincs kizárva, hogy a sorompók újabb lezárása megint az árak csökkenését fogja maga után vonni. Ugy-érezzük azonban a levegőből, hogy itt még van valami a kuliszák mögött, amit mi nem tudunk, de ha lapunk zártaig tudomásunkra jut — szükség szerint — kellő diszcrecióval közölni fogjuk.

Gabonapiac. Árak per mm. ab. feladó-állomás: Buza Erdélyben 930—940. Bánátban 930—940, Regátban 950—960 lei. Róz Nagy-károly—Szatmár vidékén 610—610, Bánátban 610—620, Erdélyben 630—640. Zab Erdélyben 540, Bánátban 530 lei. Takarmányrépa Erdély-ben 500—520, Bánátban 500—520 lei. Kuko-rica Erdélyben 430—440, Bánátban és regátban 410—420 lei. Februári határidőre 420—435, márciusra 450 ab. bánáti feladóállomás, lucerna 1300—1500 lei. Lóherében igen nagy a keres-let az ára ennél fogva 40—55 leire emelkedett per kg. Lucerna 40—45 lei per kg. Kender-mag per mm. 630—650, káposztarepce 1200—1300 lei, vadrepce rostált 600—650 lei.

Borárak. Nagy kereskedői ár Kommerce-borok 17—22 lei, jobbáru 26 leitől feljebb. Arad-hegyalján a termelők 10—11 Maligánd-fokos borért ab. Arad 13 leit kérnek. Ab. Érmellék 14 leit, ab. Szilágy 12—13 leit, ab. Medgyes vidéke gyengébb boráért 16—17 leit kérnek. Jobb minőségűekért 20—25 leit. A gyümölespálinkák ára erősen megdrágult, mert az ár az egészségügyi törvény értelmében nem vegyithető szeszszel és így a tiszta árut maga-sabb áron kellett kalkulálni. Szilvapálinka alapár 90 lei, termelői ár 75—85 lei, seprópálinka 110 lei alapár, termelői ár 90 lei.

Apróhirdetések.

Szakavatott, szorgalmas szőlőkezelőt keresek, ki gyümölcsös kezelését is érti. Fizetési igényeket és bizonyítvány másolatokat kér Lázár László IIIa—Maros-lye. 3884

Fiatal, nős, gazd. segédtsízi állást keres, cím a kiadóban. 3885

Tavaszi ültetésre a legnemesebb fajtájú betegsége-mentes gyümölcs és szőlőültvényeket s egyéb falkolhai ültetvényeket árulst Cótthfalusi és társai Öltvény-iskolája. Targul-Mures. Jud. Mures-Turda. Árjegy-zéket díjmentesen küldünk. 3886

Rolozsvári Takarékpénztár és Hitel-bank Részvénytársaság

Cluj-Rolozsvár, Piata Unirei (v. Mátyás király-tér) 7.

Alaptőkéje: 25.000.000

Tartalékok; cca 24.200.000

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetei: Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T., Nagyenyed Torda-Aranycs Vármegyei Takarékpénztár R.-T. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T. Székelyudvarhely — Aruraktárat a vasuti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámlit, átutalásokat teljesít, mindenféle bank-szerű üzletet előnyösen végez. — Safe deposit. Engedélyezett devizahely.

Ismét kapható a

Kriegner-féle REPARATOR

hűlés, csusz, köszvény elleni szer, minden gyógyszerárban. — Ára 60 Lei. Ahol nem kapható, oda 3 üveget 200 Lei utánvétellel küld a főraktár: Farmacia Flohr Cluj.